

LEVSTIKOVE NAGRADE

Založba Mladinska knjiga že več kot pol stoletja podeljuje Levstikove nagrade za izvirno literaturo ter ilustracije za otroke in mladino. Letošnje nagrade so podelili 14. junija. Prejeli so jih:

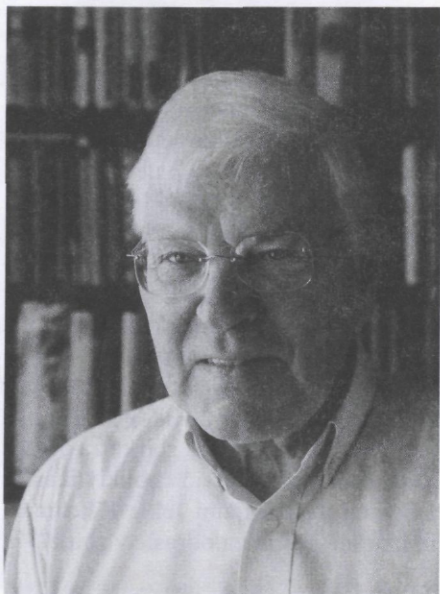
- za življenjsko delo pesnik in pisatelj **Kajetan Kovič** in akademska slikarka **Ančka Gošnik Godec**;
- za izvirno leposlovno delo, za avtorske pravljice v slikanici *Melje, melje mlinček*, pisateljica in pravljničarka **Anja Štefan**;
- za izvirne ilustracije v slikanicah *Male živali* in *Živalske uspavanke* ilustratorka **Lilijana Praprotnik Zupančič** – **Lila Prap**.

Utemeljitev Levstikove nagrade pesniku in pisatelju Kajetanu Koviču za življenjsko delo

Kajetan Kovič je s svojim umetniško dovršenim pesniškim in proznim opusom pomembno zaznamoval in obogatil slovensko mladinsko književnost. Tu ni samo legendarni *Maček Muri*, eden najbolj priljubljenih otroških literarnih junakov sploh, temveč tudi pesniške zbirke, kot sta *Zlata ladja* in *Franca izpod klanca*, ter druga prozna dela, kot so *Moj prijatelj Piki Jakob*, *Pajacek in punčka*, *Zmaj Direndaj*, *Mačji sejem* in *Pogovori z mačko Moniko*. Kovičevo poglavitno ustvarjalno izhodišče je bila vedno igra, ki pa ni bila nikoli sama sebi namen, saj sta domišljija in resničnost mojstrsko uravnoteženi. Poleg klasične slogovne in kompozicijske izbrušenosti odlikuje vsa njegova dela tudi večplastnost sporočila, v katerem lahko uživajo tako otroci kot odrasli, s čimer se potrjuje stara resnica, da je dobra mladinska knjiga prav tako zanimiva za otroka kot za odraslega.

O pesniku in pisatelju Kajetanu Koviču

Pesnik in pisatelj Kajetan Kovič se je rodil 21. oktobra 1931 v Mariboru. Otroška leta je preživel v Poljčanah, Hrastje-Moti in Radencih. Po maturi na klasični gimnaziji v Mariboru se je leta 1950 vpisal na Filozofsko fakulteto v Ljubljani, kjer je leta 1956 diplomiral na

oddelku za svetovno književnost in literarno teorijo. Krajši čas je bil novinar pri *Ljubljanskem dnevniku* in *Ljudski pravici*, po odsluženem vojaškem roku v Srbiji je bil od leta 1958 urednik za leposlovje, od maja 1985 do upokojitve 1992 pa glavni urednik pri Državni založbi Slovenije. Leta 1991 je postal izredni, leta 1995 pa redni član Slovenske akademije znanosti in umetnosti. Je član društva slovenskih pisateljev in slovenskega PEN ter izredni član Društva madžarskih pisateljev.

Kot pesnik za odrasle se je predstavil v zbirki *Pesmi štirih* s Cirilom Zlobcem,

Janezom Menartom in Tonetom Pavčkom. Sledile so številne zbirke ter vrsta izborov, med njimi najboljšeje *Letni časi*, 1992, in prozni romani.

Prevajal je nemško, francosko, češko, madžarsko, hrvaško, srbsko in rusko poezijo. V tujih prevodih je izšlo več kot 40 njegovih knjig v 11 jezikih.

Za svoje pesniško, prozno in prevajalsko delo je Kovič prejel številne nagrade, med njimi dvakrat **Levstikovo nagrado** (1963, 1985), **Prežihovo** (1965), **nagrado Prešernovega sklada** (1967), **Sovretovo** (1972), **Prešernovo** (1978), **nagrado madžarskega kluba PEN za prevode** (1986) in **Jenkovo** (1993).

Pri Založbi Mladinska knjiga je doslej izdal naslednje naslove: *Franca izpod klanca*, 1962 (**Levstikova nagrada 1963**); *Zlata ladja*, 1969; *Moj prijatelj Piki Jakob*, 1972; *Maček Muri*, 1975; *Križemkraž*, 1980; *Zmaj Direndaj*, 1981; *Iskanje Katarine*, 1982; *Pajacek in punčka*, 1984 (**Levstikova nagrada 1985**); *Letni časi*, 1992; *Banane*, 1996; *Mačji sejem*, 1999. Vsi naslovi so izšli v več ponatisih.

Ob pesnikovi 70-letnici v oktobru 2001 bo pri Založbi Mladinska knjiga ponovno izšla pesniška zbirka za otroke *Zlata ladja*, tokrat prvič v obliki slikanice z novimi ilustracijami Jelke Reichman, in izbrane pesmi za odrasle v zbirki *Vrt*.

Utemeljitev Levstikove nagrade akademski slikarki Ančki Gošnik Godec za življenjsko delo

Akadska slikarka Ančka Gošnik Godec je s svojimi deli, kot so *Slovenske ljudske pravljice*, *Babica pripoveduje*, *Mamka Bršljanica*, *Lučka Regrat* in *Zelišča male čarovnice*, mnogim zaznamovala otroštvo in mladost. V njenih podobah se zrcali tradicija srednjeevropskega in zlasti slovenskega pravljicarstva s številnimi podrobnostmi in domišljijско, intimistično atmosfero, a vedno tudi s pridihom humorja. V tem svetu ni

prostora za konflikte, za temne plati in tegobe življenja. Njena dela kažejo izrazito veselje do pripovedovanja čarobnih in nežnih zgodb, a hkrati tudi upodabljanja realnega sveta: prepoznavnih pokrajin, rastlin, živali. Vse to slika z dokumentarno natančnostjo in naravoslovnim znanjem, vendar je kljub realistični obravnavi celota vedno čudovito pravljica.

O akademski slikarki Ančki Gošnik Godec

Ančka Gošnik Godec se je rodila 5. junija 1927 v Celju. Diplomirala je iz slikarstva na Akademiji za likovno umetnost v Ljubljani. Njeni profesorji so bili Marij Pregelj, France Mihelič, za grafiko pa Riko Debenjak. Po diplomi je nadaljevala podiplomski študij grafike pri prof. Božidarja Jakcu. Študijsko se je izpopolnjevala v Parizu.

Za svoje delo je prejela številne nagrade in priznanja: **Levstikova nagrada** (1960) za ilustracije v knjigah Anđelke Martić: *Deček in gozd*, Ele Peroci: *Ptičke so odletele*; Charlsa Perraulta: *Vile*;

Ančka Gošnik Godec:

Ilustracija iz knjige *Skrinja pisana, slovenske ljudske pesmi za otroke*
iz zbirke Čebelica, Založba Mladinska knjiga, 1998

Ančka Gošnik Godec:
Ilustracija iz knjige *Tri botre lisičice* (Povedal Štifen Taw Mlinu,
zapisal Milko Matičetov), Založba Mladinska knjiga, 1976

(1964) za ilustracije v knjigi Ele Peroci: *Za lahko noč* ter v slikanicah *O treh grahih* in *Zlata ptica*; **nagrada mlado pokolenje Beograd** (1961) za ilustracije v knjigi Desanke Maksimović: *Pravljica o enodnevnici*; **zlatno pero Beograda** (1965) za ilustracije v knjigah *Zlata ptica*, *Povodni mož* in v knjigi Ele Peroci: *Za lahko noč*; (1967) za ilustracije v knjigah Branke Jurca: *Do zvezd*; Vida Pečjaka: *Pobegli robot*; za ilustracijo pravljice *Mačeha in pastorka* v knjigi Babica pripoveduje; (1977) za ilustracije v knjigi Kristine Brenk: *Prigode koze Kunigunde*; **nagrade knjižnega sejma v Beogradu** (1965), in sicer diploma za ilustracije v knjigi *Pastirček*; **nagrada na razstavi najlepših knjig v Leipzigu** (1965), in sicer srebrna medalja za ilustracije v knjigi Ele Peroci: *Za lahko noč*; **nagrada zlata slikanica** (1975) za ilustracije v knjigi *Pastirček* in knjigi Ele Peroci: *Muca copatarica*; (1980) in za ilustracije v knjigah *Tri botre lisičice* in *O povodnem možu*; **Smrekarjeva nagrada za življenjsko delo** (1997); leta 2000 je bila uvrščena na častno listo **IBBY**. Svoje ilustracije je razstavljala na številnih samostojnih in skupinskih razstavah.

Ilustrira tudi za revije *Ciciban*, *Cicido* in *Pil*.

Pri Založbi Mladinska knjiga je doslej izšlo prek osemdeset del z njenimi ilustracijami, številna so izšla v več ponatisih.

Utemeljitev Levstikove nagrade pisateljici in pravljčarki Anji Štefan

Žirijo so sestavljali: Nela Malečkar (predsednica), Irena Lukan Matko, Darja Lavrenčič Vrabec, Robert Walzl in Andrej Ilc.

Avtorske pravljice Anje Štefan, zbrane v slikanici *Melje, melje mlinček*, nas popeljejo v domišljjski svet srečnega otroštva. Otroka pa tudi odraslega te pravljice s svojo pozitivno naravnostjo

pritegnejo, se ga dotaknejo in napolnijo z občutkom, da je svet dober. Čeprav je vseh sedem pravljic v knjigi izvirnih, so napisane v slogu, ki spominja na stare pravljčarje.

Nekatere od njih prebiramo, kakor da so ljudske, tako se je v njih vsebina zlila z obliko, nevsiljivo sporočilo z izbrusenim slogom. Če te zgodbe beremo na glas, zazvenijo v ritmu, ki otroku vzbuja domišljjske podobe, te pa nato vzbudijo občutek varnosti in sreče, saj se stiske živali čudežno razrešijo. Kljub navidezni preprostosti ponujajo te pravljice tudi snov za poglobljen razgovor in se tudi v tem pogledu lahko primerjajo z najbolj zlahtnimi primerki svojega žanra.

O pisateljici in pravljčarki Anji Štefan

Anja Štefan se je rodila 2. aprila 1969 v Šempetru pri Novi Gorici. Na Filozofski fakulteti v Ljubljani je študirala slavistiko in anglistiko; na slavistiki je leta 1999 magistrirala z zagovorom naloge *Folklorno pripovedovanje kot prepletanje izročila in osebne ustvarjalnosti*. Od leta 1995 z dr. Milkom

Matičetovim ureja rokopise slovenskih ljudskih pripovedi iz njegovega zasebnega arhiva. Od leta 2000 to počne kot zunanja sodelavka Inštituta za slovensko narodopisje.

Piše otroško prozo in poezijo. Za objavo v revijah *Ciciban* in *Cicido* redno pripravlja ljudske pripovedi iz slovenskega in iz tujih izročil. Predvsem pa rada ljudske pripovedi pripoveduje. Kot pripovedovalka gostuje med otroki in med odraslimi – od obojih se uči, kdaj je zgodba živa in kdaj ne.

Nekaj ljudskih pripovedi je pripravila tudi za knjižno objavo: *Zlato kralja Matjaža* (Ljubljana, MK, 1999), *O pustu in zakletem gradu* (Ljubljana, Slovenska knjiga, 1999), *O pastirčku in debeli uši* (Ljubljana, Slovenska knjiga, 2000).

Pri Založbi Mladinska knjiga je Anja Štefan doslej izdala naslednje knjige: *Čez griček v gozdiček*, 1995, 1996, 1999; *Čmrlj in piščalka*, 1998; *Melje, melje mlinček*, 1999; *Lešniki, lešniki*, 2000.

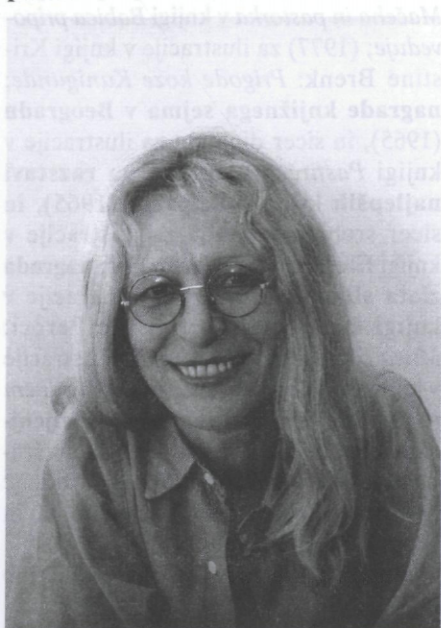
Utemeljitev nagrade ilustratorki Lilijani Praprotnik Zupančič – Lili Prap

Žirijo so sestavljali: Tanja Mastnak (predsednica), Judita Krivec Dragan, Marjan Manček, Daniel Demšar in Pavle Učakar.

Lilijana Praprotnik Zupančič je pod psevdonimom Lila Prap v avtorskih slikanicah *Male živali* in *Živalske uspavanke* v harmonično celoto, ki ji ni mogoče ničesar odvzeti in ničesar dodati, posrečeno združila igrivo otroško poezijo, izjemno dodelano modernistično slikarsko podobo in načela sodobnega oblikovanja. Vsa inovativnost in svežina njenega pristopa je namenjena komunikaciji z otrokom, katerega dojemanje sveta upošteva z izjemno subtilnostjo in spoštovanjem, brez poučevanja ali podcenjevanja. V *Malih živalih* se je prepustila neposrednosti, s katero majhen otrok poboža gosenico in se razveseli

njene prisotnosti. V *Živalskih uspavankah* pa je šla še korak dalje, saj otroka nobena stvar ne pomiri in uspava tako uspešno kot ritmično ponavljanje. Lila Prap to potrebo in željo razume tako subtilno, da se tudi odrasli ob njenih ilustracijah raznežijo in se za trenutek počutijo spet čisto majhne.

O ilustratorki Lilijani Praprotnik Zupančič

Lilijana Praprotnik Zupančič se je rodila leta 1955 v Celju, kjer je obiskovala tudi osnovno šolo in gimnazijo. Po končanem študiju arhitekture v Ljubljani se je nekaj časa ukvarjala s projektiranjem in urbanizmom, s poučevanjem predmetov s področja gradbeništva in arhitekture ter z grafičnim oblikovanjem v podjetju. Zdaj se kot svobodna umetnica preživlja z opremljanjem prostorov, grafičnim oblikovanjem, karikatur in pisanjem ter risanjem za otroke. V različnih časopisih in revijah je objavljala satirične prispevke. Leta 1995 je zanje prejela bronasto medaljo aritas na slovenskem trienalu satire in humorja. Ilustracije, lite-

